קרא לתשיעי עשירי ולעשירי תשיעי ולאחד עשר עשירי [א]: ת"ר מנין שאם קרא לתשיעי עשירי ולעשירי תשיעי ולאחד עשר עשירי ששלשתן מקודשין ת"ל וכל מעשר בקר וצאן כל אשר יעבור תחת השבט העשירי יהיה קדש (א) יכול שאני מרבה אף שמיני ושנים עשר אמרת הואיל והוא קדוש וטעותו מתקדשת מה הוא אינו מקודש אלא בסמוך אף טעותו אינה מתקדשת אלא בסמוך והתניא מה הוא מיוחד אף טעותו מיוחדת תאני תנא קמיה דר' יוחנן הא מני ר' אלעזר ב"ר שמעון היא דתניא ר' אלעזר ב"ר שמעון אומר לעולם אין אחד עשר קדוש עד שישתוק בתשיעי ויקרא לעשירי תשיעי ולאחד עשר עשירי סבר לה כרבי יהודה דאמר טעות מעשר תמורה הוי וסבר לה כאבוה דאמר אין מימר חוזר ומימר אמר רבא יצאו שנים בתשיעי קראן תשיעי עשירי וחולין מעורבין זה בזה עשירי מאליו קדוש לתשיעי תשיעי קא קרי ליה קראן עשירי עשירי ותשיעי מעורבין זה בזה מ"ט עשירי קא קרי להו לתרוייהו [ה] יצאו שנים בעשירי וקראן עשירי עשירי ואחד עשר מעורבין זה בזה קראן אחד עשר עשירי וחולין מעורבין זה בזה הא תו למה לי היינו הך הא קמ"ל דכל (ג) בת אחת תרוייהו קא קדשי ואע"ג דלא נעקר שם עשירי הימנו יתיב רב כהנא וקאמר ליה להא שמעתא אמר ליה רב אשי לרב כהנא והלא לא נעקר שם עשירי הימנו ותנן זה הכלל כל זמן שלא נעקר שם עשירי הימנו אין אחד עשר מקודש הני מילי בזה אחר זה אבל בבת אחת תרוייהו קא קדשי בזה אחר זה בהדיא קתני לה קרא לתשיעי עשירי ולעשירי ולאחד עשר עשירי אין אחד עשר מקודש זה הכלל לאיתויי מאי לאו לאיתויי בבת אחת לא לאיתויי יצא עשירי ולא דבר דהא לא נעקר שם עשירי הימנו דאי לא תימא הכי הא דתניא יצאו שנים בעשירי ולא קדם אחד מהן את חבירו וקראן עשירי עשירי ואחד עשר מעורבין זה בזה והלא לא נעקר שם עשירי הימנו אלא לאו משום דאמרינן כל בבת אחת תרוייהו קא קדשי אי משום הא לא איריא הכא במאי עסקינן דקדים חד מינייהו ואפיק לרישיה וקרייה אחד עשר והדר איערוב ונפוק בהדדי וקרינהו עשירי דהא נעקר שם עשירי הימנו והא לא קדם קתני מאי לא קדם דהדר איערוב וכמאן דלא כרבי דאי רבי האמר אחד עשר לא הוי עקירה אפי' תימא רבי כי אמר רבי היכא דאית ליה בהמות טובא דאמרי' חד עישורא קאמר הכא דלית ליה בהמות טפי מאי רבי דתניא קרא לעשירי אחד עשר ולאחד עשר עשירי אין אחד עשר קדוש דברי רבי ר' יוסי בר' יהודה אומר אחד עשר קדוש כלל אמר רבי כל זמן שלא נעקר שם עשירי הימנו אין אחד עשר קדוש אמר רבא הכא במאי עסקינן כגון דאית ליה בהמות טובא דאמרינן חד עישורא קאמר יצאו שנים בעשירי תנא חדא ירעו ותנא חדא יקריבו ותניא אידך ימותו לא קשיא הא דתנא ירעו רבנן היא דאמרי אין מביאין קדשים לבית הפסול

והא

עד שישתוק בתשיעי (אלא שלא קראו עשירי לה). יש לפרש בשני עניינים לאו דוקא שישתוק בתשיעי אלא שלא קראו עשירי ואפילו קראו תשיעי דאם קראו עשירי אין אחד עשר קדוש דשתי טעיות אין קדושין כאחד דטעות מיוחדת בעינן כהוא עצמו ועוד יש לפרש דאם קראו לתשיעי תשיעי תו לא הוי טעות כשקרא לעשירי תשיעי וכאילו קראו עשירי דמי ואין אחד עשר מקודש דלא חשיב כאילו נעקרה שם עשירי ממנו והשתא הוי שישתוק דוקא שלא יזכר כלל ומתרצא נהכי קושיא אחת לקמן בשמעתין דקאמר הב"ע דקדים חד מינייהו ואפיק לרישיה וקרא אחד עשר ומקשי עלה כמאן דלא כרבי דאי כרבי הא אמר אחד עשר לא הוי עקירה והשתא לוקמה [יב] דקרי תשיעי להוא דאפקיה לרישיה לדברי הכל הויא עקירה ולפי פירוש זה ניחא דלא הוי עקירה כדפרי' ולשון ראשון שפירשתי [יג] נהכי לא מוקי ליה דלקרייה תשיעי דלא איצטריך למיתני [יד] הא דודאי הוי עקירה אבל הא איצטריך לאשמועינן משום דזמנין לא הוי עקירה לרבי היכא דלית ליה בהמות טובא: [טו] **שנים** בעשירי כו'. לעיל פ"ב (יז: ושם ד"ה אפשר) פירשתי דמאי סבר אי אפשר לצמצם:

והא

וכל מעשר בקר ולאן. משמע בין שקראו הוא עשירי בין שהיה עשירי למנין ולא קראו עשירי: **שמיני ושנים עשר.** אם קראם עשירי: **מה הוא.** העשירי גמור אינו מקודש אלא בסמוך לו שאין לך סמוך בו יותר מגופו: **אף טעותו.** מה שהוא טעה וקרא עשירי אינו מקודש אא"כ שטעה כאותו שסמוך למעשר גמור כגון תשיעי ואחד עשר שהן סמוכין לו זה מלפניו וזה מלאחריו: **מיוחד.** שהעשירי אינו אלא אחד: **אף טעותו מיוחדת.** שאם טעה בתשיעי ובאחד עשר לא היו שניהם מקודשין אלא אחד מהם והיכי אמרת דכולהו מקודשים: **עד שישתוק בתשיעי.** שאינו קראו עשירי לא ליהוי אחד עשר קדוש משום דשני טעיות של מעשר אחד אין קדושים דטעותו מיוחדת דוכהוא עצמו: וטעמא דרבי אלעזר הכי הוי משום דסבר לה כר' יהודה דאמר במתני' טעות וכו' דקאמר (ע"א) וכיש תמורה עושה תמורה ור"ש אבוה דר' אלעזר אמר בפ' ראשון דתמורה (דף ט.) דאין ממירין וחוזרין וממירין דלאחר שהמירו על הבהמה פעם אחת אינה תופסת עוד תמורה פעם אחרת והכא נמי אין שתי טעיות למעשר: **בתשיעי.** כשהיה תשיעי ראוי לצאת: **עשירי וחולין.** דאחד מהן הוי תשיעי ואחד מעשר אע"ג דקראו תשיעי: **מעורבין.** ואין נאכלין אלא במומן והגוזז והעובד אחד מהן אינו סופג את הארבעים דשמא חולין הוא: **עשירי ואחד עשר מעורבין.** כלומר מעשר גמור ואחד עשר קדוש הויין מעורבין ביחד ומשום דאחד עשר שהוא קדוש קרב שלמים לכך יקרבו שניהם ויאכלו כחומר קודש שבהן דטעונין שתי מתנות והכאת חזה ושוק כמו שלמים: **הא תו למה לי.** כיון דאשמועינן דיצאו שניהם בתשיעי וקראן עשירי ממילא ידענא דכי האי דינא איכא ביצאו שניהם בעשירי: **בב"א.** דקרא שם עשירי לעשירי ולאחד עשר בב"א אע"ג דלא נעקרה דהא לעשירי נמי קרא עשירי: **לאיתויי יצא עשירי ולא דבר.** דלא חשיבא עקירה בהן שתיקה אא"כ עקרו בפירוש וקראו תשיעי: **דאי לא תימא הכי.** דבב"א קדוש. ולרב אשי דקפריך לרב כהנא והלא לא נעקר וכו' לא הוה שמיע ליה מה דתריצנא לעיל הא קמ"ל דבב"א כו': **הכא במאי עסקינן.** דקתני עשירי ואחד עשר מעורבין דמשכינן ליה לאחד עשר מקודש אע"ג דקרא לעשירי עשירי כגון דקדים כו': **וקרייה אחד עשר.** דהשתא נעקר שם עשירי ממנו שלא קראו עשירי אלא אחד עשר ולהכי אע"ג דהדר קרא לתרוייהו עשירי קדוש האחד עשר אבל היכא דמתחלה קרינהו עשירי אע"ג דבבת אחת לא הוי אחד עשר קדוש. ולהכי מוקמינן כגון דקרייה אחד עשר דאי קרייה תשיעי לא איצטריך למיתני דהא ודאי עקירה הוי אבל באחד עשר פליג רבי ואמר דלא הוי עקירה כדלקמן ואיצטריך לאשמועינן דהוי עקירה: **וכמאן.** מתרצינן דמה שקורא אחד עשר חשיבא עקירה: **דאית ליה בהמות טובא.** לעשר דהשתא כי מנה עשרה ראשונים וקרא העשירי אחד עשר איכא למימר דנהכי לא נעקר שם עשירי ממנו דמאי אחד עשר דקאמר חד עישורא קאמר כלו' זה עישור ראשון: **אבל היכא דל"ל בהמות יותר.** מאחד עשר או י"ב או י"ד או ט"ו ליכא למימר הכי שאין מנהגו של עולם לומר זה עישור אחד אלא אם כן יודע שיהו לו עישוריות הרבה הלכך אמרינן לאחד עשר ממש קאמר ועקר שם עשירי ממנו: **יצאו שנים בעשירי.** היינו כגון אמר מר ולאשמעתא דרבא קמהדר דקאמר לעיל יצאו שנים בעשירי קראן עשירי עשירי ואחד עשר מעורבין זה בזה והשתא קא פריש תנא חדא דהנהו שנים שמעורבין ירעו עד שיסתאבו ותניא אידך כו':

אין

תורה אור השלם

1. וְכָל מַעְשַׂר בָּקָר וָצֹאן כֹּל אֲשֶׁר יַעֲבֹר תַּחַת הַשָּׁבֶט הָעֲשִׂירִי יִהְיֶה קֹּדֶשׁ לַיְיָ: ויקרא כז לב

הגהות הב"ח

מוסף רש"י

שיטה מקובצת

רבינו גרשום

רש"י כת"י

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones